

ระเบียบกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ว่าด้วยแนวทางการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย แนวทางการติดตามภายหลังปล่อย
การสงเคราะห์ช่วยเหลือ และการติดตามเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อย
พ.ศ. ๒๕๖๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๐ มาตรา ๕๗ วรรคสอง และมาตรา ๕๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พ.ศ. ๒๕๖๑ อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนว่าด้วยแนวทางการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย แนวทางการติดตามภายหลังปล่อย การสงเคราะห์ช่วยเหลือ และการติดตามเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อย พ.ศ. ๒๕๖๕”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง ประกาศ หรือหนังสือสั่งการอื่นใดที่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“สถานพินิจ” หมายความว่า สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

“ศูนย์ฝึกและอบรม” หมายความว่า ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

“การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย” หมายความว่า การเตรียมความพร้อมให้กับเด็กและเยาวชนที่อยู่ในสถานที่ควบคุมของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนและศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนตั้งแต่ระยะแรกรับตัวจนถึงวันกำหนดปล่อยตัวเด็กและเยาวชน ตามสภาพปัญหา ความจำเป็น หรือความต้องการของเด็กและเยาวชน เพื่อให้มีความพร้อมและสามารถกลับคืนสู่ครอบครัว ชุมชน และดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุข

“การติดตามภายหลังปล่อย” หมายความว่า การติดตามเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยตัวจากสถานที่ควบคุมของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนและศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนไปแล้วโดยไม่มีการใดที่จะต้องบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอีกต่อไป และให้หมายความรวมถึงการติดตามเด็กหรือเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาตามมาตรา ๘๖ และอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องตามมาตรา ๘๘ วรรคสอง หรือเด็กหรือเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาตามมาตรา ๘๐ ซึ่งศาลมีคำสั่งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจเป็นผู้จัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูและศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดีตามมาตรา ๘๒ หรือเด็กหรือเยาวชนที่ศาลพิจารณากำหนดมาตรการแทนการพิพากษาคดีตามมาตรา ๑๓๒ วรรคสองและศาลมีคำสั่งยุติคดีตามมาตรา ๑๓๓ วรรคหนึ่ง

แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

“การสงเคราะห์” หมายความว่า การสนับสนุนและส่งเสริมให้ได้รับสิ่งจำเป็นในการดำรงชีพ การบำบัดรักษาอาการเจ็บป่วยทางกายและจิต การให้ความรู้และการฝึกอบรม ทักษะชีวิต การประกอบอาชีพตลอดจนการให้ความช่วยเหลือในด้านอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีพตามสมควร แก่เด็กและเยาวชนที่อยู่ในความควบคุมดูแลและภายหลังปล่อยของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

“ผู้ติดตามภายหลังปล่อย” หมายความว่า เจ้าพนักงานพินิจ หรือเครือข่ายผู้ติดตามภายหลังปล่อย

“เครือข่ายผู้ติดตามภายหลังปล่อย” หมายความว่า บุคลากรองค์การหรือองค์กรอื่น หรือบุคคลอื่นซึ่งผ่านการอบรมตามหลักสูตรที่กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกำหนด และได้รับการขึ้นทะเบียนให้เป็นผู้ติดตามภายหลังปล่อยของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนและผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

“กรม” หมายความว่า กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ข้อ ๕ ให้อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนรักษาการตามระเบียบนี้ และมีอำนาจวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้

หมวด ๑

แนวทางการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย

ข้อ ๖ ให้สถานพินิจและศูนย์ฝึกและอบรมจัดทำแนวทางการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย โดยเริ่มเตรียมการตั้งแต่ได้รับตัวเด็กและเยาวชนไว้ในสถานที่ควบคุม และให้นักสังคมสงเคราะห์ ศักยภาพวิเคราะห์จากข้อมูล ดังต่อไปนี้

(๑) รายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน

(๒) ผลการจำแนกประเภทเด็กและเยาวชน

(๓) แนวทางการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูหรือแนวทางการฝึกอบรมของเด็กและเยาวชนแล้วแต่กรณี

แนวทางการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้สถานพินิจดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวัน และศูนย์ฝึกและอบรมดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับตั้งแต่วันที่รับตัวเด็กและเยาวชน

ข้อ ๗ ให้สถานพินิจและศูนย์ฝึกและอบรมจัดให้มีการประชุมจัดทำแนวทางการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย โดยเชิญบุคคลต่อไปนี้เข้ามามีส่วนร่วมการพิจารณา

(๑) เด็กหรือเยาวชน

(๒) บิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือผู้แทนองค์การหรือชุมชนที่เด็กและเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย

(๓) นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา หรือนักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพ ซึ่งทำหน้าที่เป็นครูที่ปรึกษา

(๔) พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก หรือหน่วยงานเครือข่ายความร่วมมือภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่เด็กและเยาวชนพึงได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพภายหลังปล่อย

การจัดประชุมตามวรรคหนึ่ง อาจจัดให้มีการประชุมในสถานที่ของสถานพินิจหรือศูนย์ฝึกและอบรม หรือจัดการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในรูปแบบการประชุมทางไกลผ่านระบบจอภาพ หรือรูปแบบอื่นตามความเหมาะสมกับสถานการณ์และบริบทในแต่ละพื้นที่ก็ได้

ข้อ ๘ ในการจัดทำแนวทางการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย ให้คำนึงถึงปัจจัย ดังต่อไปนี้

(๑) เหตุและปัจจัยที่ส่งผลให้เด็กและเยาวชนกระทำความผิด และความเสี่ยงที่เด็กและเยาวชนอาจกลับไปกระทำความผิดซ้ำ

(๒) สภาพปัญหาและความจำเป็นที่เด็กและเยาวชนต้องได้รับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูการสงเคราะห์ช่วยเหลือ และการคุ้มครองสวัสดิภาพที่เหมาะสม

(๓) การส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีเป้าหมายชีวิตและสามารถดำรงชีวิตภายหลังปล่อยได้อย่างปกติสุข

ข้อ ๙ แนวทางการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยต้องสอดคล้องกับผลการจำแนกและการจัดประเภทของเด็กและเยาวชน เพื่อให้เด็กและเยาวชนพ้นจากภาวะเสี่ยงต่อการกระทำความผิดซ้ำ โดยให้นักสังคมสงเคราะห์ทำการวิเคราะห์ปัจจัยดังกล่าวในข้อ ๘ แล้วนำมากำหนดแนวทางการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชน ดังต่อไปนี้

(๑) การดำเนินชีวิตและการปฏิบัติตนของเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อย

(๒) การควบคุม ดูแล การอบรมเลี้ยงดูและการปรับพฤติกรรมเด็กและเยาวชนของบิดามารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือองค์การหรือชุมชนที่เด็กและเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย

(๓) การเตรียมพร้อมด้านการศึกษา การประกอบอาชีพ การคืนสู่ครอบครัวและสังคม และการประเมินผลการกลับไปใช้ชีวิตในสังคมของเด็กและเยาวชน

(๔) กำหนดวิธีการและระยะเวลาในการติดตามภายหลังปล่อย

ในกรณีที่เด็กและเยาวชนพึงได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพภายหลังปล่อย หรือเด็กและเยาวชนประสบปัญหาด้านที่อยู่อาศัย หรือไม่สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลในครอบครัว หรือไม่มีความปลอดภัยเมื่อกลับไปอยู่ในชุมชน หรืออยู่ในระหว่างการทดลองใช้ชีวิตในชุมชน หรืออยู่ในระหว่างการจัดหางานเพื่อประกอบอาชีพ หรือมีความจำเป็นอื่น ๆ ให้กำหนดแนวทางเพิ่มเติมแล้วแต่กรณี ดังต่อไปนี้

(๑) การสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพภายหลังปล่อย

(๒) การจัดให้มีสถานที่เพื่อให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือภายหลังปล่อย

ข้อ ๑๐ ให้สถานพินิจและศูนย์ฝึกและอบรมจัดให้เด็กและเยาวชนได้รับกิจกรรมเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความจำเป็นของเด็กและเยาวชน

เมื่อมีการดำเนินการตามแนวทางการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กหรือเยาวชนแล้ว ต้องมีการติดตามและประเมินผลเป็นระยะ หากต่อมาปรากฏว่าแนวทางไม่เหมาะสมเนื่องจากสถานการณ์ หรือข้อเท็จจริงที่เปลี่ยนแปลงไปต้องมีการทบทวนปรับปรุงแนวทางใหม่ให้เหมาะสมและรายงานให้ผู้อำนวยการทราบเพื่อพิจารณาดำเนินการตามแนวทางดังกล่าว ทั้งนี้ แนวทางที่ปรับปรุงนั้น ต้องได้รับความยินยอมจากเด็กและเยาวชน บิดามารดา ผู้ปกครอง บุคคล หรือองค์การที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย

ข้อ ๑๑ ก่อนวันครบกำหนดปล่อยตัวเด็กและเยาวชน ให้สถานพินิจและศูนย์ฝึกและอบรมจัดให้มีการเตรียมความพร้อมให้เด็กและเยาวชนพร้อมคืนสู่ครอบครัวและสังคมตามสภาพปัญหาและความจำเป็นหรือความต้องการของเด็กและเยาวชน ดังต่อไปนี้

(๑) การเตรียมความพร้อมให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือองค์การหรือชุมชนที่เด็กและเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย เพื่อให้มีความพร้อมในการรับเด็กและเยาวชนกลับไปดูแลเมื่อได้รับการปล่อยตัว

(๒) แนะนำด้านการศึกษาและการประกอบอาชีพ

(๓) เตรียมเด็กและเยาวชนให้พร้อมคืนสู่ครอบครัวและสังคม โดยให้เด็กและเยาวชนกลับไปอยู่กับครอบครัวเป็นการชั่วคราว หรือทดลองไปทำงานภายนอกสถานที่ควบคุม เพื่อประเมินผลการกลับไปใช้ชีวิตในสังคม

ข้อ ๑๒ การเตรียมความพร้อมให้เด็กหรือเยาวชนตาม ข้อ ๑๑ (๓) ให้สถานพินิจและศูนย์ฝึกและอบรม ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีที่เด็ก เยาวชน และผู้ปกครองที่มีความพร้อม ให้เด็กหรือเยาวชนทดลองกลับไปอยู่กับครอบครัวเป็นการชั่วคราว หรือทดลองไปทำงานภายนอกสถานที่ควบคุม

(๒) กรณีที่เด็ก เยาวชน หรือผู้ปกครองที่ไม่มีความพร้อม ให้จัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความจำเป็น หรือความต้องการของเด็กและเยาวชนเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

ข้อ ๑๓ ในการเตรียมความพร้อมตามข้อ ๑๒ หากพบว่าเด็กและเยาวชนพึงได้รับการสงเคราะห์ หรือคุ้มครองสวัสดิภาพภายหลังปล่อย ให้เจ้าพนักงานพินิจประสานแจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก หรือหน่วยงานเครือข่ายความร่วมมือภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดส่งข้อมูลของเด็กและเยาวชนและเตรียมความพร้อมในการรับเด็กและเยาวชนไปสงเคราะห์ต่อไป

ส่วนในกรณีที่เด็กและเยาวชนประสบปัญหาด้านที่อยู่อาศัย หรือไม่สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลในครอบครัว หรือไม่มีความปลอดภัยเมื่อกลับไปอยู่ในชุมชน หรืออยู่ในระหว่างการทดลองใช้ชีวิตในชุมชน หรืออยู่ในระหว่างการจัดหางานเพื่อประกอบอาชีพ หรือมีความจำเป็นอื่น ๆ ให้สถานพินิจและศูนย์ฝึกและอบรมจัดให้มีสถานที่เพื่อให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือภายหลังปล่อย หรือให้ผู้อำนวยการ

มีอำนาจให้การสงเคราะห์เด็กหรือเยาวชนโดยจัดให้อยู่ในสถานพินิจและศูนย์ฝึกและอบรม หรือสถานที่รับการฝึกและอบรม หรือให้เข้ารับการศึกษาระดับอาชีวศึกษาหรือวิชาชีพแบบเข้ามาเย็นกลับก็ได้

ข้อ ๑๔ ให้สถานพินิจและศูนย์ฝึกและอบรม จัดให้มีการเตรียมความพร้อมแก่บิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือองค์กรหรือชุมชนที่เด็กและเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย ตามข้อ ๑๑ (๑) ด้วยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดตามสภาพปัญหาและความจำเป็นของเด็กหรือเยาวชน ดังต่อไปนี้

- (๑) ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อเด็กหรือเยาวชน
- (๒) ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับแนวทางในการอบรมเลี้ยงดูเด็กหรือเยาวชนอย่างเหมาะสม
- (๓) ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการศึกษาและการประกอบอาชีพของเด็กและเยาวชน

ข้อ ๑๕ ก่อนวันครบกำหนดปล่อยตัวเด็กและเยาวชนให้เจ้าพนักงานพินิจหรือเจ้าหน้าที่ของสถานพินิจและศูนย์ฝึกและอบรมดำเนินการเตรียมความพร้อม ในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) จัดเตรียมผลการศึกษาหรือเอกสารทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เด็กและเยาวชนนำไปใช้ในการศึกษาหรือใช้เป็นหลักฐานในการสมัครงาน

(๒) แจ้งวันครบกำหนดปล่อยตัวให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือผู้แทนองค์กรหรือชุมชนซึ่งเด็กและเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยทราบ

(๓) กรณีเด็กหรือเยาวชนจำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์ ต้องจัดให้หรือประสานกับหน่วยงานที่ให้การสงเคราะห์ เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับการสงเคราะห์ต่อทันทีเมื่อได้รับการปล่อยตัว รวมทั้งต้องให้คำแนะนำแก่เด็กและเยาวชนตามสมควร เพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถกลับคืนสู่ครอบครัวและดำเนินชีวิตได้อย่างปกติ

(๔) จัดเตรียมข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้องของเด็กและเยาวชนทุกรายที่อยู่ในความควบคุมดูแลของสถานพินิจและศูนย์ฝึกและอบรมตามที่ได้ตกลงกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อพิจารณาดำเนินการเกี่ยวกับทะเบียนประวัติของเด็กและเยาวชน

(๕) จัดเตรียมทรัพย์สินที่เป็นสิ่งของส่วนตัวของเด็กและเยาวชนและรวมถึงเงินรางวัลจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการฝึกวิชาชีพหรือฝึกงานฝีมือเด็กและเยาวชน หรือรางวัลจากการแสดงหรือบริการต่าง ๆ ของเด็กและเยาวชนเพื่อส่งคืนให้เด็กและเยาวชนในวันที่ได้รับการปล่อยตัวหรือส่งตัวไปสถานที่อื่น

ข้อ ๑๖ เมื่อเด็กและเยาวชนที่อยู่ในความควบคุมดูแลของสถานพินิจและศูนย์ฝึกและอบรมพ้นจากความควบคุมดูแลของสถานพินิจและศูนย์ฝึกและอบรมและได้ปล่อยตัวไปแล้วโดยไม่มีการใดที่จะต้องบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอีกต่อไป ให้สถานพินิจและศูนย์ฝึกและอบรมดำเนินการจัดส่งข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้องของเด็กและเยาวชนทุกรายตามข้อ ๑๕ (๔) ไปยังกองทะเบียนประวัติอาชญากร เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับทะเบียนประวัติของเด็กและเยาวชน ตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) ให้สถานพินิจดำเนินการจัดส่งข้อมูลเด็กหรือเยาวชนทุกรายที่พ้นจากความควบคุมดูแลของสถานพินิจและได้ปล่อยตัวไปโดยไม่มีการใดที่จะต้องบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลหรือคดีมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาตามมาตรา ๘๖ ที่พนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องตามมาตรา ๘๘ หรือคดีมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาตามมาตรา ๙๐ ที่ศาลสั่งให้ผู้อำนวยการเป็นผู้จัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูที่ศาลมีคำสั่งจำคุกคือออกจากสารบบความตามมาตรา ๙๒ หรือคดีมาตรการแทนการพิพากษาคดีตามมาตรา ๑๓๒ วรรคสองที่ศาลมีคำสั่งยุติคดีตามมาตรา ๑๓๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(๒) ให้ศูนย์ฝึกและอบรมดำเนินการจัดส่งข้อมูลเด็กหรือเยาวชนทุกรายที่อยู่ในความควบคุมดูแล และได้พ้นระยะเวลาการฝึกและอบรมตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลและปล่อยตัวไปแล้ว โดยไม่มีการใดที่จะต้องบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอีกต่อไป

ข้อ ๑๗ ให้สถานพินิจหรือศูนย์ฝึกและอบรมจัดให้มีการรับเรื่องราวร้องทุกข์จากเด็ก เยาวชนหรือผู้ปกครอง ในกรณีที่มีการเปิดเผยหรือนำประวัติการกระทำความผิดอาญาของเด็กหรือเยาวชนไปพิจารณาให้เป็นผลร้ายหรือเป็นการเลือกปฏิบัติอันไม่เป็นธรรมแก่เด็กหรือเยาวชนไม่ว่าในทางใด ๆ หรือโฆษณาข้อความเปิดเผยประวัติการกระทำความผิดของเด็กหรือเยาวชนนั้น อันเป็นการฝ่าฝืนและขัดต่อเจตนารมณ์ของมาตรา ๘๔ ประกอบมาตรา ๑๓๐ แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ และดำเนินการจัดทำคำร้องของเด็กหรือเยาวชนไปยังศาลเยาวชนและครอบครัวเพื่อพิจารณา พร้อมทั้งรายงานการดำเนินการและผลการพิจารณาของศาลมายังอธิบดีเพื่อทราบ

หมวด ๒

แนวทางการติดตามภายหลังปล่อย

ข้อ ๑๘ ให้สถานพินิจและศูนย์ฝึกและอบรม จัดทำแนวทางการติดตามภายหลังปล่อย เพื่อกำหนดวิธีการติดตามและการให้ความช่วยเหลือสงเคราะห์เด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยให้ตรงตามสภาพปัญหาและความจำเป็นของเด็กและเยาวชนเป็นการเฉพาะราย โดยคำนึงถึงปัจจัย ดังต่อไปนี้

(๑) ปัจจัยเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำที่เหลืออยู่ภายหลังจากการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู เพื่อกำหนดวิธีการป้องกันให้พ้นจากภาวะเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ

(๒) ความจำเป็นที่ต้องได้รับการบำบัดรักษา สงเคราะห์ช่วยเหลืออย่างต่อเนื่องภายหลังปล่อยตัว

(๓) เป้าหมายการดำรงชีวิตภายหลังปล่อยและสามารถใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุข

(๔) การส่งเสริมให้ บิดา มารดา ผู้ปกครอง ภาครัฐ ภาคเอกชน หรือองค์กรพัฒนาเอกชน หรือชุมชน มีส่วนร่วมในการป้องกันไม่ให้เกิดกลับไปกระทำผิดซ้ำ

ข้อ ๑๙ ให้นักสังคมสงเคราะห์วิเคราะห์ปัจจัยตามข้อ ๑๘ และนำผลการวิเคราะห์มากำหนดแนวทางการติดตามภายหลังปล่อยเด็กและเยาวชน โดยเชิญบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความจำเป็นของเด็กและเยาวชน ดังต่อไปนี้เข้าร่วมการประชุม

(๑) เด็กหรือเยาวชน

(๒) บิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือผู้แทนองค์การหรือชุมชนที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย

(๓) ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่ โดยพิจารณาตามสภาพปัญหาและความจำเป็นของเด็กและเยาวชน หรือ

(๔) พนักงานคุ้มครองเด็กในพื้นที่ ตามกฎหมายคุ้มครองเด็ก ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนควรได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพภายหลังปล่อย หรือ

(๕) ชุมชนหรือบุคคลที่เห็นสมควร

การจัดประชุมตามวรรคหนึ่ง อาจจัดให้มีการประชุมยังสถานที่ของสถานพินิจหรือศูนย์ฝึกและอบรม หรือจัดการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในรูปแบบการประชุมทางไกลผ่านระบบจอภาพตามความเหมาะสมก็ได้

ข้อ ๒๐ แนวทางการติดตามภายหลังปล่อยจะต้องได้รับการยินยอมจากเด็ก เยาวชน บิดา มารดาหรือผู้ปกครอง ในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดเป้าหมายชีวิตภายหลังปล่อยที่ชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้

(๒) กำหนดวิธีดำเนินการเพื่อสนับสนุน และส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนสามารถดำเนินชีวิตภายหลังปล่อยตามเป้าหมายที่กำหนด

(๓) กำหนดวิธีการ ระยะเวลาในการติดตามโดยคำนึงถึงสภาพปัญหาและความจำเป็นของเด็กและเยาวชนเป็นรายบุคคล ซึ่งระยะเวลาในการติดตามเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยต้องไม่เกินหนึ่งปี แต่ต้องไม่เกินกว่าเด็กและเยาวชนนั้นมีอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์

แนวทางการติดตามภายหลังปล่อยต้องไม่มีลักษณะเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของเด็กหรือเยาวชน และไม่มีลักษณะเป็นการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็กหรือเยาวชน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามแนวทางที่กรมกำหนด

หมวด ๓

การสงเคราะห์ช่วยเหลือ

ข้อ ๒๑ ให้สถานพินิจและศูนย์ฝึกและอบรมดำเนินการจัดให้มีการสงเคราะห์ช่วยเหลือแก่เด็กและเยาวชนที่อยู่ในความควบคุมดูแลและภายหลังปล่อยของสถานพินิจและศูนย์ฝึกและอบรมตามความเหมาะสม

ข้อ ๒๒ เมื่อปรากฏข้อมูลว่ามีเด็กหรือเยาวชนควรได้รับการสงเคราะห์ช่วยเหลือให้สถานพินิจหรือศูนย์ฝึกและอบรมดำเนินการสงเคราะห์ช่วยเหลือตามความเหมาะสมให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา

และความจำเป็นของเด็กและเยาวชนแต่ละราย โดยให้เจ้าพนักงานพินิจสอบถามและรวบรวมข้อมูลของเด็กและเยาวชนส่งต่อนักสังคมสงเคราะห์ให้นำมาวิเคราะห์สภาพปัญหาเพื่อเสนอแนวทางการสงเคราะห์ช่วยเหลือที่เหมาะสมต่อผู้อำนวยการ โดยให้เด็กหรือเยาวชนและบุคคลในครอบครัวมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้วย

ข้อ ๒๓ เด็กและเยาวชนที่ได้รับการสงเคราะห์ช่วยเหลือต้องอยู่ในหลักเกณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) เด็กและเยาวชนที่อยู่ในความควบคุมดูแลของสถานพินิจและศูนย์ฝึกและอบรม

(๒) เด็กและเยาวชนที่พ้นจากความควบคุม ดูแล หรือภายหลังปล่อยตัวจากสถานพินิจและศูนย์ฝึกและอบรมไปแล้วภายในระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี

(๓) เด็กและเยาวชนที่มีลักษณะอันพึงได้รับการสงเคราะห์ช่วยเหลือหรือควรได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพเรื่องหนึ่งเรื่องใด และยังไม่ได้รับการสงเคราะห์ช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่น

กรณีที่เด็กและเยาวชนขอรับการสงเคราะห์ช่วยเหลือภายหลังปล่อยที่มีค่าใช้จ่ายเป็นเงิน ให้ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยที่มีค่าใช้จ่ายเป็นเงิน พ.ศ. ๒๕๖๓

ข้อ ๒๔ ให้สถานพินิจและศูนย์ฝึกและอบรมจัดให้มีการติดตามผลการสงเคราะห์ช่วยเหลือให้สำเร็จตามที่กำหนด หากพบว่ายังไม่สำเร็จจะต้องปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงการดำเนินการสงเคราะห์ให้เหมาะสม และจัดทำรายงานผลการสงเคราะห์ช่วยเหลือดังกล่าวให้ผู้บัญชาการทราบ

ข้อ ๒๕ การสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนจะยุติเมื่อเข้าเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(๑) เด็กและเยาวชนได้รับการสงเคราะห์ช่วยเหลือสำเร็จตามแนวทางการติดตามภายหลังปล่อย

(๒) เด็กและเยาวชนไม่ประสงค์จะขอรับการสงเคราะห์ช่วยเหลือต่อไป หรือได้รับการสงเคราะห์ช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่น

(๓) เด็กและเยาวชนอยู่ในความดูแลของหน่วยงานอื่น

หมวด ๔

การติดตามเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อย

ข้อ ๒๖ ให้ผู้อำนวยการจัดให้มีการติดตามเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยโดยมอบหมายให้เจ้าพนักงานพินิจ หรือแต่งตั้งเครือข่ายผู้ติดตามภายหลังปล่อยที่ขึ้นบัญชีไว้ของสถานพินิจหรือศูนย์ฝึกและอบรม หรืออาจมอบหมายให้ทั้งเจ้าพนักงานพินิจและเครือข่ายผู้ติดตามภายหลังปล่อยของสถานพินิจหรือศูนย์ฝึกและอบรมดำเนินการร่วมกัน เพื่อดำเนินการติดตามสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยตัว ทั้งนี้ ให้พิจารณาตามสภาพปัญหา ความจำเป็น และความต้องการของเด็กและเยาวชนเป็นรายบุคคล

ให้ผู้อำนวยการกำกับดูแลและติดตามการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานพินิจและเครือข่ายผู้ติดตามภายหลังปล่อยในการสงเคราะห์ช่วยเหลือและติดตามเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อย เพื่อแก้ไขปัญหาข้อขัดข้องในการกลับไปดำรงชีวิตในสังคมให้มีความเหมาะสม

ข้อ ๒๗ เครือข่ายผู้ติดตามภายหลังปล่อยที่ได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ในการติดตามสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อย ต้องมีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

- (๑) มีอายุตั้งแต่ยี่สิบห้าปีบริบูรณ์ขึ้นไป
- (๒) สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่าขึ้นไป
- (๓) ประกอบอาชีพโดยสุจริต และมีคุณธรรม จริยธรรม
- (๔) เป็นผู้ได้รับความไว้วางใจจากชุมชนที่เด็กหรือเยาวชนมีถิ่นที่อยู่อาศัย
- (๕) เป็นผู้มีบุคลิกภาพดี มีสุขภาพร่างกายและจิตใจที่ไม่เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการปฏิบัติ

หน้าที่

- (๖) ไม่มีประวัติเป็นผู้กระทำความรุนแรง แก่เด็ก เยาวชน หรือสตรี
- (๗) ไม่เป็นบุคคลที่ศาลมีคำสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถ

หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

ข้อ ๒๘ สถานพินิจหรือศูนย์ฝึกและอบรมอาจแต่งตั้งให้เครือข่ายผู้ติดตามภายหลังปล่อยมีหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่งภายใต้การกำกับดูแลของผู้อำนวยการ ดังต่อไปนี้

- (๑) หน้าที่ในการติดตามสอดส่องการปฏิบัติตัวของเด็กและเยาวชน
- (๒) หน้าที่ในการสงเคราะห์ช่วยเหลือเบื้องต้นและรับรายงานตัวเด็กและเยาวชน
- (๓) หน้าที่ในการแก้ไขปัญหาข้อขัดข้องในการกลับไปดำรงชีวิตในสังคม และการให้คำแนะนำ

หรือประสานกับหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบให้การช่วยเหลือเด็กและเยาวชน

ข้อ ๒๙ ในการติดตามเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยให้เจ้าพนักงานพินิจหรือเครือข่ายผู้ติดตามภายหลังปล่อยประเมินการดำเนินชีวิตเด็กและเยาวชนในประเด็น ดังต่อไปนี้

- (๑) ด้านครอบครัวและระบบการดูแลของชุมชน
- (๒) ด้านการศึกษาและการประกอบอาชีพ
- (๓) ด้านที่อยู่อาศัย
- (๔) ด้านการใช้เวลาว่างและการคบเพื่อน
- (๕) การจัดการหรือการแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพ

ในระหว่างติดตามภายหลังปล่อยต้องให้คำปรึกษา แนะนำและให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือตามสภาพปัญหาและความจำเป็นแก่เด็กและเยาวชนเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข

ในการติดตามเด็กและเยาวชนให้เจ้าพนักงานพินิจหรือเครือข่ายผู้ติดตามภายหลังปล่อยประเมินการดำเนินชีวิตของเด็กและเยาวชนเป็นระยะเพื่อนำมาปรับปรุงแนวทางการติดตามให้เหมาะสม

เจ้าพนักงานพินิจหรือเครือข่ายผู้ติดตามภายหลังปล่อยต้องจัดทำรายงานผลการติดตามให้ผู้อำนวยการทราบตามแนวทางที่กรมกำหนด

ข้อ ๓๐ การติดตามภายหลังปล่อยจะยุติลงเมื่อเข้าเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) มีการติดตามครบระยะตามที่กำหนดในแนวทางการติดตามภายหลังปล่อย หรือเด็กและเยาวชนมีอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์

(๒) เด็กหรือเยาวชนถูกดำเนินคดีใหม่

ข้อ ๓๑ เครือข่ายผู้ติดตามภายหลังปล่อยที่ปฏิบัติหน้าที่จนเสร็จสิ้น หรือที่ได้ปฏิบัติหน้าที่ตามสมควรแก่กรณี มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายตามหลักเกณฑ์และอัตราที่กำหนดในระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และค่าตอบแทนอย่างอื่นของบุคลากรองค์การหรือองค์กรอื่น หรือบุคคลอื่นที่ไม่ใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการสงเคราะห์ช่วยเหลือและติดตามเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อย พ.ศ. ๒๕๖๓

ส่วนที่ ๑

การขึ้นทะเบียนเครือข่ายผู้ติดตามภายหลังปล่อย

ข้อ ๓๒ ให้สถานพินิจและศูนย์ฝึกและอบรมจัดให้มีบัญชีรายชื่อผู้ขึ้นทะเบียนเครือข่ายผู้ติดตามภายหลังปล่อยของหน่วยงานโดยคำนึงถึงสภาพปัญหาและความจำเป็นของเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยตามความเหมาะสม

ข้อ ๓๓ ให้ผู้อำนวยการดำเนินการ ประกาศรับสมัครเครือข่ายผู้ที่ประสงค์จะขอขึ้นทะเบียนเป็นเครือข่ายผู้ติดตามภายหลังปล่อย และตรวจสอบ คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม และเอกสารหลักฐานของเครือข่ายผู้ที่ประสงค์จะขอขึ้นทะเบียนเป็นเครือข่ายผู้ติดตามภายหลังปล่อย หากพบว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติให้ดำเนินการจัดให้เครือข่ายผู้ขอขึ้นทะเบียนเข้ารับการอบรมตามหลักสูตรและวิธีการที่กรมกำหนด

ข้อ ๓๔ เครือข่ายผู้ที่ประสงค์จะขอขึ้นทะเบียนเป็นเครือข่ายผู้ติดตามภายหลังปล่อยให้ยื่นคำขอต่อผู้อำนวยการในจังหวัดที่เครือข่ายผู้ขอขึ้นทะเบียนมีถิ่นที่อยู่

ข้อ ๓๕ ผู้ขอขึ้นทะเบียนเครือข่ายผู้ติดตามภายหลังปล่อยที่ได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ในการติดตามสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อย ต้องมีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๒๗

ส่วนที่ ๒

การอบรม และการรับขึ้นทะเบียนเครือข่ายผู้ติดตามภายหลังปล่อย

ข้อ ๓๖ ผู้ขอขึ้นทะเบียนเครือข่ายผู้ติดตามภายหลังปล่อย ต้องเข้ารับการอบรมหลักสูตรผู้ติดตามภายหลังปล่อยตามที่กรมกำหนด โดยให้สถานพินิจและศูนย์ฝึกและอบรมจัดให้มีการอบรมให้ความรู้แก่ผู้ขอขึ้นทะเบียนเครือข่ายผู้ติดตามภายหลังปล่อยก่อนเข้ารับการปฏิบัติหน้าที่

ข้อ ๓๗ เมื่อผู้ขอขึ้นทะเบียนเข้ารับการอบรมแล้ว ให้ผู้อำนวยการเสนอรายชื่อให้อธิบดีพิจารณามีคำสั่งรับขึ้นทะเบียนเป็นเครือข่ายผู้ติดตามภายหลังปล่อย และให้สถานพินิจหรือศูนย์ฝึกและอบรมแจ้งคำสั่งแก่ผู้ขอขึ้นทะเบียนทราบ และดำเนินการเผยแพร่รายชื่อผู้ขึ้นทะเบียนเครือข่ายผู้ติดตามภายหลังปล่อยทางเทคโนโลยีสารสนเทศของกรม

ข้อ ๓๘ ให้ผู้อำนวยการตรวจสอบความจำเป็นที่จะต้องมีเครือข่ายผู้ติดตามภายหลังปล่อยของสถานพินิจและศูนย์ฝึกและอบรมในพื้นที่ หากปรากฏว่าจำนวนเครือข่ายผู้ติดตามภายหลังปล่อยไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานหรือไม่ครอบคลุมพื้นที่ตามถิ่นที่อยู่ปกติของเด็กและเยาวชนที่ต้องดำเนินการติดตาม ให้ผู้อำนวยการดำเนินการสรรหา อบรม และเสนอรายชื่อให้อธิบดีพิจารณามีคำสั่งรับขึ้นทะเบียนให้เป็นเครือข่ายผู้ติดตามภายหลังปล่อยให้เพียงพอ

ข้อ ๓๙ กรณีที่เครือข่ายผู้ติดตามภายหลังปล่อยได้รับการขึ้นทะเบียนไว้แล้ว มีความประสงค์จะแก้ไขข้อมูลในบัญชีรายชื่อทะเบียนเครือข่ายผู้ติดตามภายหลังปล่อยให้ถูกต้องตามข้อเท็จจริงเนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัย ให้ยื่นคำขอต่อผู้อำนวยการตามแบบที่กรมกำหนด

ให้ผู้อำนวยการตรวจสอบความถูกต้องของคำขอที่ยื่นแล้วทำความเห็นเสนออธิบดีเพื่อมีคำสั่งเปลี่ยนแปลงในทะเบียนเครือข่ายผู้ติดตามภายหลังปล่อยให้ถูกต้องตามข้อเท็จจริง

ส่วนที่ ๓

การสิ้นสุดของการขึ้นทะเบียนเครือข่ายผู้ติดตามภายหลังปล่อย

ข้อ ๔๐ การขึ้นทะเบียนเป็นเครือข่ายผู้ติดตามภายหลังปล่อยสิ้นสุดลง เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงดังต่อไปนี้

- (๑) ตาย
 - (๒) ขอลถอนชื่อออกจากทะเบียน
 - (๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามในการขอขึ้นทะเบียนตามข้อ ๒๗
 - (๔) ถูกเพิกถอนชื่อออกจากทะเบียนเนื่องจากบกพร่องต่อหน้าที่ หรือขาดการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือมีความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถหรือใช้บทบาทหน้าที่เพื่อแสวงผลประโยชน์อันมิชอบ
 - (๕) กระทำผิดหรือฝ่าฝืนต่อจริยธรรมของผู้ติดตามภายหลังปล่อยตามข้อ ๔๒ อย่างร้ายแรง
- เมื่อการขึ้นทะเบียนเป็นเครือข่ายผู้ติดตามภายหลังปล่อยสิ้นสุดลงแล้ว ให้ผู้อำนวยการบันทึกเพิกถอนชื่อเครือข่ายผู้ติดตามภายหลังปล่อยนั้นออกจากบัญชีรายชื่อทะเบียนของหน่วยงาน และแจ้งกรม

เพื่อเพิกถอนชื่อออกจากบัญชีทะเบียนเครือข่ายผู้ติดตามภายหลังปล่อย พร้อมทั้งให้กรมประกาศรายชื่อและเหตุการณ์สิ้นสุดสถานภาพการเป็นเครือข่ายผู้ติดตามภายหลังปล่อยตามข้อ ๔๐ ด้วย

ข้อ ๔๑ ผู้ติดตามภายหลังปล่อยอาจขอถอนชื่อออกจากทะเบียน โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อผู้อำนวยการ เมื่อผู้อำนวยการได้รับหนังสือแล้ว ให้ถือว่าการขึ้นทะเบียนผู้ติดตามภายหลังปล่อยสิ้นสุดตามข้อ ๔๐ (๒)

ส่วนที่ ๔

จริยธรรมสำหรับเครือข่ายผู้ติดตามภายหลังปล่อย

ข้อ ๔๒ เครือข่ายผู้ติดตามภายหลังปล่อยต้องปฏิบัติและดำรงตนตามประมวลจริยธรรมโดยเคร่งครัด ดังต่อไปนี้

- (๑) เอาใจใส่ในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย
- (๒) ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่รายงานเท็จ หรือปกปิดข้อความจริงที่ควรรายงาน อันอาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายต่อเด็กและเยาวชนหรือหน่วยงาน
- (๓) ไม่อาศัยหรือยอมให้ผู้อื่นอาศัยหน้าที่เพื่อแสวงหาประโยชน์ให้แก่ตนหรือผู้อื่น
- (๔) เก็บรักษาบรรดาข้อมูลหรือข้อเท็จจริงต่าง ๆ ของเด็กหรือเยาวชนที่ตนได้รู้มาอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ไว้เป็นความลับโดยเคร่งครัด
- (๕) ประพฤติและปฏิบัติตนให้อยู่ในกรอบแห่งศีลธรรมอันดี

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๕

พันตำรวจโท วรณพงษ์ คชรักษ์

อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน